

KULTURUTSKOTTETS BETÄNKANDE nr 11/1979-80
med anledning av landskapsstyrelsens
framställning till Landstinget med för-
slag till landskapslag om utvecklandet
av utbildningen på gymnasialstadiet.

Landstinget har över ovannämnda framställning inbegärt kulturutskottets utlåtande. Med anledning härav får utskottet, som i ärendet hört utbildningschefen Lemmari Winqvist och yrkesutbildningsinspektören Jan-Erik Åkerfeldt, anföra följande.

Utskottet omfattar med nedanstående ändringar landskapsstyrelsens framställning.

Detaljmotivering.

1 §. Utskottet har gjort ett förtydligande tillägg som klarlägger att den yrkesinriktade utbildningen på gymnasialstadiet avser såväl yrkesskole- som institutnivån.

Utskottet anser att benämningen "fack- och yrkesskolor" inte borde användas i lagtexten emedan definitionen av begreppen är oklar då någon formell skillnad mellan fackskola och yrkesskola inte finns. Utskottet föreslår i stället benämningen "yrkesutbildande skolor".

2 §. Enligt den motivering till paragrafen som ingår i framställningen skulle elev med grundskoleexamen inte vara berättigad att direkt börja sina studier på institutnivå eller annan utbildning som bygger på avlagd examen inom gymnasialstadiet. Detta stämmer dock inte i samtliga fall emedan t.ex. sökande med ersättande sjöpraktik kan vinna inträde till styrmanslinjen vid Ålands sjöfartsläroverk. Även vid Ålands handelsläroverk kan studierna på institutnivå påbörjas direkt efter grundskoleexamen.

Utskottet föreslår sålunda att slutdelen av tredje stycket i detaljmotiveringen till 2 § erhåller följande lydelse. "Elev med grundskoleexamen kan under vissa betingelser vara berättigad att direkt börja sina studier på institutnivå eller på annan utbildning som bygger på avlagd examen inom gymnasialstadiet. Hit hänförs också den gymnasiebaserade yrkesinriktade utbildningen".

3 §. Paragrafbeteckningen saknas i detaljmotiveringen.

4 §. Utskottet anser att det inte är befogat att kategoriskt i lagtexten stadga att utbildningen helt skall anpassas enligt näringslivets behov. En noggrann bedömning av samhällets behov av utbildad arbetskraft på längre sikt är av flera orsaker inte möjlig att göra. Vidare bör även individens rätt att välja den utbildning som passar hans/hennes läggning och intressen beaktas. Utskottet understryker dock vikten av att ungdomarna vid valet av studieväg ges tillräcklig information om de framtida sysselsättningsmöjligheterna i det åländska samhället. Med denna motivering har ordet "enligt" ersatts av "med beaktande av" i 1 mom. 3 punkten.

5 §. I konformitet med ändringen i 1 § har utskottet infört ett förtydligande tillägg.

7 §. I landskapsstyrelsens motivering används benämningen "finsk högskola". Utskottet anser att det bör heta "högskola i riket" emedan det i riket finns flera svenskspråkiga högskolor och högskolor med delvis svenskspråkig undervisning.

Sista meningen i motiveringen till 7 § bör enligt utskottet lyda som följer. "I den mån grundskola allt mera täcker behovet av grundutbildning som behövs för inträde till skolor på gymnasialstadiet kunde folkhögskoloutbildningen utvecklas som en allmänbildande utbildning som motsvarar folkakademi i riket." Ändringen föranleds av att det vid Ålands folkhögskola redan nu ges allmänbildande utbildning.

8 §. Paragraferingen i detaljmotiveringen är felaktig. Rätteligen bör 9 § vara 8 §.

Med hänvisning till det anförda får utskottet vördsamt föreslå att Landstinget måtte antaga lagförslaget sålydande:

L a n d s k a p s l a g
om utvecklande av utbildningen på gymnasialstadiet.

I enlighet med landstingets beslut stadgas:

1 §.

Med utbildning på gymnasialstadiet avses i denna lag den yrkesinriktade utbildning som på både yrkesskole- och institutnivå anordnas i landskapets yrkesutbildande skolor samt den allmänbildande utbildning som anordnas i Ålands lyceum och Ålands folkhögskola.

(2 mom. lika som i landskapsstyrelsens framställning).

2-3 §§.

(Lika som i landskapsstyrelsens framställning).

4 §.

Målet för utvecklandet av den yrkesinriktade utbildningen är

(1 mom. 1 och 2 punkterna lika som i landskapsstyrelsens framställning).

3) att fördela gymnasialstadiets nybörjarplatser på olika utbildningssektorer och -nivåer med beaktande av samhällets behov av utbildad arbetskraft; samt

(1 mom. 4 punkten lika som i landskapsstyrelsens framställning).

5 §.

(1 mom. lika som i landskapsstyrelsens framställning).

Basår och specialiseringsperiod leder till fackexamen inom visst yrkesområde och kan avläggas på såväl yrkesskole- som institutnivå.

(3 mom. lika som i landskapsstyrelsens framställning).

6-9 §§.

(Lika som i landskapsstyrelsens framställning).

Mariehamn den 10 april 1980.

På Kulturutskottets vägnar

Erik Sundberg
ordförande

Bjarne Pettersson
sekreterare.

Närvarande i utskottet: ordförande Sundberg , viceordföranden Olof M.Jansson samt ledamöterna Dahlén, Fagerholm och Sundback.